

ALUEIDEN KESTÄVÄN KASVUN JA ELINVOIMAN TUKEMINEN (AKKE) -MÄÄRÄRAHAN JAKO ALUEKEHITTÄMISTEN TEEMAVERKOSTOJEN JA KEHITTÄMISVYÖHYKKEIDEN RAHOITAMISEEN SEKÄ ÄKILLISTEN RAKENNEMUUTOSTEN TILANTEISIIN**Momentin 32.30.40 vuoden 2021 ja 2020 talousarvion mukainen määräraha**

Momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) määrärahoja on vuoden 2021 talousarviossa äkillisten rakennemuutosten aiheuttamien tilanteiden hoitoon osoitettu enintään 21 000 000 euroa, josta jakamatta on 19 960 000 euroa.

Momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) määrärahoja on vuoden 2020 talousarviossa osoitettu aluekehittämiseen 49 000 000 euroa, josta jakamatta on 9 450 000 euroa.

Esitys määrärahan jaoksi

Päätöksellä esitetään jaettavaksi momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) vuoden 2021 talousarvion ÄRM-tilanteisiin osoitettua määrärahaa yhteensä 4 miljoonaa euroa ja momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) vuoden 2020 talousarvion määrärahaa yhteensä 8,5 miljoonaa euroa, joista:

1. Vuoden 2021 määrärahaa Kemi-Tornion Veitsiluodon tehtaan sulkemisesta aiheutuvaan äkilliseen rakennemuutostilanteeseen 2 miljoonaa euroa Lapin liitolle,
2. Oikeutetaan työ- ja elinkeinoministeriö päättämään paikallisten äkillisten rakennemuutostilanteiden rahoittamisesta 2 miljoonalla eurolla vuoden 2021 määrärahaa valmisteltujen arviointikriteerien mukaisesti,
3. Vuoden 2020 talousarvion määrärahaa alueiden välisen verkostoyhteistyön edistämiseen yhteensä 7 miljoonaa euroa asianomaisille maakuntien liitoille, joista
 - Etelä-Pohjanmaan liitolle 225 000 euroa
 - Hämeen liitolle 460 000 euroa
 - Kainuun liitolle 465 000 euroa
 - Keski-Suomen liitolle 520 000 euroa
 - Kymenlaakson liitolle 490 000 euroa
 - Pirkanmaan liitolle 840 000 euroa
 - Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle 83 000 euroa
 - Pohjois-Pohjanmaan liitolle 1 160 000 euroa
 - Pohjois-Savon liitolle 1 330 000 euroa
 - Päijät-Hämeen liitolle 445 000 euroa
 - Uudenmaan liitolle 280 000 euroa
 - Varsinais-Suomen liitolle 626 000 euroa
 - sekä oikeutetaan työ- ja elinkeinoministeriö päättämään 76 000 euron käyttämisestä verkostojen ja vyöhykkeiden välisen yhteistyön edistämiseen ja vuoropuheluun valtioneuvoston kanssa.

4. Vuoden 2020 määrärahaa seutukaupunkien osaavan työvoiman verkostohankkeisiin Etelä-Pohjanmaan liitolle 1,5 miljoonaa euroa.

Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määräraha myönnetään maakuntien liitoille, jotka toimivat alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 5 §:n 2 momentin mukaisina aluekehittämisviranomaisina.

Stora Enso on ilmoittanut Kemin Veitsiluodon tehtaan sulkemisesta ja irtisanoon 550 henkilöä. Irtisanottavista 440 työskentelee Paper-divisioonassa ja 110 kunnossapitoyhtiö Eforassa. Lapin toimijat ovat toimittaneet työ- ja elinkeinoministeriölle 8.6.2021 esityksensä äkillisen rakennemuutostilanteen hoitamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut alueen tilanteen työllisyyden edistämisen ministeriryhmän vahvistamien ÄRM-kriteerien pohjalta aluetalouden kannalta kriittiseksi ja valtioneuvoston rahoituksen tarpeen merkittäväksi. Alueelle on valtioneuvoston päätöksellä kohdennettu myös kansallista yritystukirahoitusta. Nyt kohdennettava alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen määräraha osoitetaan Kemi-Tornion alueen Veitsiluodon tehtaan sulkemisesta vahvistuvan rakennemuutoksen hoitoon ja koordinaatioon. Myönnettävä rahoitus on hyväksytty työ- ja elinkeinoministeriön alueet ja kasvupalvelut -osastolla. Lapin liitto tekee rakennemuutoksen hoitamista tukeville hankkeille rahoituspäätöksen valtioneuvoston hyväksyessä esityksen rahoituksen jaosta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut toimintamallin paikallisten äkillisten rakennemuutosten (PÄRM) tukemiseen sellaisissa tilanteissa, jotka eivät täytä työllisyyden edistämisen ministeriryhmän hyväksymiä ÄRM-kriteerejä, mutta joilla on paikallisesti merkittävä vaikutus työllisyyteen ja elinvoimaisuuteen. Toimintamalli ja siihen liittyvä maakuntien liitoille osoitettava rahoitus on valmisteltu maakuntien liittojen ja ELY-keskusten näkemyksiä kuulleena ja hyväksytty työ- ja elinkeinoministeriön alueet ja kasvupalvelut -osastolla. Valtioneuvoston hyväksyessä esityksen rahoituksen jaosta, työ- ja elinkeinoministeriö tekee tarvittavat rahoituspäätökset maakuntien liitoille PÄRM-tilanteiden tukemiseksi valmisteltujen arviointikriteerien mukaan tilannekohtaisesti ELY-keskusten esityksen jälkeen. PÄRM-tilanteisiin myönnetään pääsääntöisesti korkeintaan 100 000 euroa.

Alueiden välisen yhteistyön edistämiseen tarkoitettu määräraha, 7 miljoonaa euroa, käytetään aluekehittämisen teemaverkkojen ja kehittämisvyöhykkeiden rahoittamiseen. Työ- ja elinkeinoministeriö on toteuttanut avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Useista ministeriöistä koostuva arviointiryhmä on arvioinut hakemukset haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja tehnyt esityksen rahoitettavista verkostoista ja kehittämisvyöhykkeistä vuosille 2021–2023. Rahanjako perustuu arviointiryhmän esitykseen. Hakemuksia saatiin 37, joista voidaan rahoittaa 19. Rahoituksesta kehittämisvyöhykkeille jaetaan 1,3 miljoonaa euroa ja teemaverkostoille 5,6 miljoonaa euroa, josta seutukaupunkien verkostoyhteistyöhön 840 000 euroa. Rahoittavina viranomaisina toimivat verkostojen ja vyöhykkeiden hallinnoinnista vastaavien tahojen maakuntien liitot, jotka voivat käyttää rahoituksesta enintään 4 prosenttia hankkeiden hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Asianomaiset maakuntaliitot tekevät rahoitettavaksi valittujen teemaverkostojen ja kehittämisvyöhykkeiden hankkeille rahoituspäätöksen valtioneuvoston

hyväksyessä esityksen rahoituksen jaosta. Rahoitus on osa valtioneuvoston aluekehittämisen painopistepäätöksen, kansallisen kaupunkistrategian sekä seutukaupunkiohjelman toimeenpanoa.

Seutukaupunkien osaavan työvoiman saatavuutta edistävään kokonaisuuteen tarkoitettu 1 500 000 euron määräraha käytetään seutukaupungeille kohdennetussa rahoituksesta 14.6.–31.8.2021 valittavien hankkeiden toteutukseen. Hankekokonaisuuden rahoittavana viranomaisena toimii Etelä-Pohjanmaan liitto, ja se voi käyttää rahoituksesta enintään 4 prosenttia hankkeiden hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Hanke-rahoitus on osa seutukaupunkiohjelman toimeenpanoa.